UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

1 Ecclesiæ dandæ baptismali decimæ sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Epiſcopatum, aut certè in Epiſcopatu hæreditaria ſucceſſione acquiſivit, ſecundùm auctoritatem canonicam quidquid vult, faciat, & cui vult, eas conferat. Poſtquam autem Epiſcopus factus eſt, quaſcunque res de facultatibus eccleſiæ, aut ſuo, aut alterius nomine, qualibet conditione comparaverit, decrevimus, ut non in propinquorum ſuorum, ſed in eccleſiæ, cui præeſt, jura deveniant.

De rebus verò eccleſiaſticis teſtari licet Epiſcopo, ſi tantundem de propriis reſtituat.

C. V. ¶ *Quomodo poſſunt eſſe rata, quæ de eccleſiæ proprietate teſtamento legantur.*

Unde in Agathenſi a concilio, *c.51. ſtatutum eſt.*

SI b Epiſcopus condito teſtamento aliquid de eccleſiaſtici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, niſi tantundem de juris proprii facultate ſuppleverit.

2 pars. *Sed ſi Epiſcopus, vel quilibet ex gradu eccleſiaſtico inteſtatus defunctus fuerit, nec aliqui inventi fuerint, qui jure cognationis ſuccedant, eccleſia ſua ei ſuccedat in integrum: nec licebit alicui aliqua ex rebus ejus præſumere.*

C. VI. ¶ *Epiſcopo inteſtato eccleſia ſuccedat in integrum.*

Unde in Tarraconenſi concilio, *c.12. ſtatutum eſt.*

SIcubi defunctus fuerit Epiſcopus inteſtatus, poſt defunctionem ejus 1 à Presbyteris & Diaconis de rebus ipſius inventarium fideliter conſcribatur, à minimo uſq; ad maximum, id eſt, de utenſilibus, vel de omni ſuppellectile: ita tamen, ut ſi quis exinde vel præſumpſiſſe aliquid, vel occultè fuerit tuliſſe convictus, ſecundùm furti tenorem reſtituat univerſa.

1 ¶ Defunctionem ejus] *Antea legebatur*, hanc diffinitionem. *Emendatum eſt ex variis conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis, quemadmodum nonnulla alia. In codice autem Lucenſi regio legitur*, poſt depoſitionem ejus.

C. VII. ¶ *De eodem.*

Item ex concilio Triburienſi.

QVicunque c ex gradu eccleſiaſtico ſine teſtamento, & ſine cognatione deceſſerit, hæreditas ejus ad eccleſiam, ubi deſervivit, devolvatur. Similiter de ſanctimonialibus.

¶ *Burchardus etiam, & Ivo citant capitulum hoc ex concilio Triburienſi, cui præfuit Arnulphus. Sed in eo, quod extat, non habetur. Simillima leguntur apud Iulianum anteceſſorem novella 131. cap.18.*

CAVSA XIII.

DIœceſiani cujuſdam baptiſmalis eccleſiæ, cladibus bellorum preſſi, hoſtili metu compulſi, domicilia ſua tranſtulerunt in aliam diœceſim: prædia tamen antiqua non deſierunt colere: cœperunt perſolvere decimas illi eccleſiæ, in cujus diœceſim tranſierunt: & apud eam ſibi elegerunt ſepulturas. Tranſactis quinquaginta annis, clerici, quibus quondam perſolverant decimas, cœperunt movere quæſtionem in eos, qui ab iſtis accipiunt d *primitias, & decimas: veniunt ad cauſam.*

1 *Modò primum quæritur, ſi illi quorum domicilia ſunt in diœceſi hujus baptiſmalis eccleſiæ, debeant perſolvere decimas illi eccleſiæ, & celebrare ſuas exequias apud eam eccleſiam, in qua quondam hæc fiebant à parentibus eorum.*

2 *Secundò, an præſcriptione temporis, jus percipiendi decimas, & funerandi tollatur.*

a *Et in Epaunenſi, cap. 17.* b *Burchard. lib.1. cap. 212. Ivo part.3. cap.326.* c *Burch. l.2. cap.207. Ivo part. 6. c.282.* d *al. acceperint.*

QVÆSTIO I.

1 ps QVòd priori eccleſiæ hæc omnia jure perſolvenda ſint, ... res his argumentis probare contendunt. Conſtat ... quamque baptiſmalem eccleſiam habere diœceſim ... legitimè aſſignatam: ſicut & parochiales eccleſiæ habent parochias ... ſibi diſtributas.

C. I. ¶ *Singuli ſacerdotes proprias debent habere eccleſias.*

Unde Dionyſius Papa *Severo Epiſcopo, epiſtola ſecunda.*

ECcleſias a ſingulas ſingulis Presbyteris dedimus ... parochias, & cœmeteria eis diviſimus: & uni... que jus proprium habere ſtatuimus: ita videlicet ... nullus alterius parochiæ terminos, aut jus invadat ... ſit unuſquiſque ſuis terminis contentus, & taliter ... ſiam, & plebem ſibi commiſſam cuſtodiat, ut ante tri... bunal æterni judicis ex omnibus ſibi commiſſis ratio... nem reddat: & non judicium, ſed gloriam pro ſui... bus accipiat.

In diœceſi autem deſignata quæcunque prædia coluntur, ... tus decimationum baptiſmali eccleſiæ aſſignatus debet ſibi ... ergo & prædia hæc intra terminos noſtræ diœceſis continentur ... ventus decimationum nobis legitimè aſſignatus, noſtræ eccleſiæ ... ſolvendus eſt.

2 pars. *His ita reſpondetur. Decimæ* b *à Deo ... ſunt per Moyſem, ut perſolverentur à populo filiis Levi pro ... ſterio, in quo deſerviebant ei in tabernaculo. Non accipiebant ... Levi decimas, niſi ab eis, pro quibus offerebant preces, & ſa... Quia ergo nos ſervimus Domino in tabernaculo, offerentes ... preces, & ſacrificia, & ipſi debent nobis perſolvere decimas ... mitias. ¶ Item, cùm decimæ darentur filiis Levi ... offerentis perſolvebantur, ut contempto Levita, qui ſecum ... eligeret, cui vellet decimas dare. Nam dictum* c *... qui tecum moratur & intra muros tuos habitat, comedent ... ex ſingulis tribubus civitates ad habitandum acceperunt ... quæque tribus illis perſolveret decimas, qui ſecum erant ... Moyſes præcepit filiis Iſrael (ſicut legitur* d *in Deuteronomio ... loco quem elegerit Dominus Deus veſter, ut ſit nomen ejus ... omnia, quæ præcipio conferetis, holocauſta, & hoſtias, & deci... primitias manuum veſtrarum, & quidquid præcipuum ... neribus veſtris, quæ voviſtis Domino. Ibi epulabimini ... mino Deo veſtro, vos, & filii, & filiæ veſtræ, famuli & fa... que Levita, qui in urbibus veſtris commoratur. Neque ... aliam partem, atque poſſeſſionem inter vos] & infrà. [... mam frumenti, vini, & olei tui, primogenita armentorum ... corum, & omnia, quæ voveris, & ſponte offerre volueris, & ... tias manuum tuarum coram Domino Deo tuo, comedes ... quem elegerit Dominus Deus tuus, tu, & filius tuus, & fi... ſervus & famula, atque Levita, qui manet in urbibus tuis] ... ergo nos intra muros urbis iſtorum ſedemus, & eis ... cti ſumus, ritè ab eis decimas accipimus. Item ait Pro... [Producens fœnum jumentis, & herbam ſervituti ho... Fœnum, & herba ex terra producitur: ſed quibus? ... rigantibus eam, id eſt, hominibus colentibus eam* f, *& ... vientibus ipſi. Item Apoſtolus* g. *[Communicet autem ... catechizatur verbo, ei qui ſe catechizat, in omnibus bonis.] ... Corinth.* h *autem probat ſpecialiter ſibi deberi ſumptus ... ritualia miniſtravit, dicens. [Si nos vobis ſpiritualia ſemina... magnũ eſt, ſi nos carnalia veſtra metamus?] Item* i. *[Si alii ...*

a *Polycarp. lib.4. tit.31. Burch. lib.3. c.43. Ivo p.3. c. ... l.5. c.73. Pann. lib.2. c.42.* b *Numer. 18.* c *Deut. ...* d *Deut. 12.* e *Pſal. 103.* f *al. cum.* g *Galat. 6.* h ... i *Ibidem.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

veſtra participes ſunt, quare non potius nos?] Item. [Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit?] Nos plantavimus vineam, & vos vultis fructus ejus edere? Item præcepit a Dominus per Moyſem, ut nemo mittat falcem in alienam meſſem. Hæc meſſis noſtra eſt, & vos vultis falcem in eam mittere? Item. b [Non alligabis os bovi trituranti.] Nos ſumus boves triturantes: vos vultis alligare os noſtrum, & de noſtra tritura victum vobis quæritis? Item Apoſtolus. c [Qui altario ſerviunt, de altario vivant.] Sed nunquid de eo, cui non ſerviunt? Item. [Qui in ſacrario operantur, cum ſacrario participant.] Sed nunquid cum illo, in quo non operantur? Nos ſervimus altario: vos ei participare vultis? nos verò vacuos & inanes dimittere quæritis? Item Apoſtolus. d [Laborantem agricolam oportet primum accipere de fructibus ſuis:] vos autem econtrà quæritis? Nos ſumus agricolæ laborantes: vos primum vultis percipere de fructibus noſtris? imò non primum: quia nec ultimum nobis relinquere vultis. A prioribus enim incipientes, paulatim ſerpitis, & totum uſurpare contenditis: ut pro vobis videatur dictum, fruſtatim lupus comedit agnum. Item. e [Quis militat ſtipendiis ſuis unquam? quis paſcit gregem, & de lacte ejus non edit?] Nos militamus: & vos ſtipendia noſtræ militiæ vobis quæritis. Nos gregem paſcimus: & vos lac ejus, & lanam accipere vobis vultis. Sapere eſt, de alieno labore victum quærere, ſi f ſapere eſt, velle quod non poſſis. ❡ Item Dominus dixit g diſcipulis ſuis. [In quamcunq; domum intraveritis, in eadem manete, edentes & bibentes, quæ apud illos ſunt. Cum autem intraveritis, primum dicite, pax huic domui.] Nos domum hanc ingreſſi ſumus, & ei pacem obtulimus: vos autem quaſi otioſi alieno cibo paſci gaudetis? Videte, ne in vos vertatur illud. [Vide h quid faciat otium, & cibus alienus.] ❡ Item Propheta. i [Sumite pſalmum, & date tympanum.] Iſti a nobis ſumunt pſalmum, & vos ab eis quæritis tympanum? ❡ Item Leo quartus. [De k decimis non tantùm nobis, ſed etiam majoribus noſtris juſto ordine viſum eſt plebibus tantùm, ubi ſacroſancta baptiſmata dantur, debere dari.] ❡ Quibus autem plebibus debentur? illis, à quibus baptiſma accipiunt, an aliis? Nos eos baptizamus, & vos ab eis decimas ſumitis? Honeſta iſta interpretatio eſt: utinam inveniatis, qui ſic pro vobis interpretentur. Quia ergo nos rigamus populum hunc, imbrem doctrinæ ei miniſtrantes, quia colimus eum vomere prædicationis, corda ejus ad fidem aperientes, ſi non vultis ſinere, l vel patiamini nobis eum fructificare, m & qualia vobis fieri non vultis, nobis inferre cavete: ne n ſi pergitis dicere, quæ vultis, audiatis, quæ non vultis.

3 pars. Ad hæc: Callida quidem & multiplici argumentatione jura noſtra auferre contenditis: ita, ut ſi fides verbis adhiberetur, non verba pro verbis, ſed res pro verbis reportaretis. Sed Deo propitio, ſi verba dediſtis, verba recipietis. ❡ Arguitis nos, quòd ea, quæ vobis debentur, ſubripere quærimus, quia noſtra perſequimur. Sapienti quidem, & philoſophico ore prolata ſententia: ſuum perſequi, eſt ne aliena rapere? Unde ad vos hæc ſententia manavit, niſi quia tanto ardore noſtra concupiſcitis, ut veſtra puteis vobis auferri, cùm nos noſtra conſequimur? Unde, cum cauſa noſtra debitum finem ſortita fuerit, exclamabitis: ah miſer, crucior tantum o bolum eſſe ereptum ex faucibus. Sed videte, ne dominum effuſi unguenti vobis recompenſare quæratis. Conſtituiſtis vos plantatores vinearum, foſſores agrorum, trituratores arearum, rigatores camporum, & multa alia hujuſmodi officia vobis aſſumpſiſtis: & debita vobis obſequia à nobis ſubtrahi conqueſti eſtis. Sed nos non negamus, quod veſtrum eſt. Bovi trituranti palea, & tegumenta ſervantur. Sint hæc vobis, & grana nobis relinquite: Paſtinatores vinearum, foſſores agrorum, rigatores camporum, trituratores arearum, diurna mercede accepta, provenientes fructus dominis relinquunt. Vos ergo recepta mercede veſtri operis in quotidianis oblationibus, & aliis obſequiis, quæ pro ſpiritualibus, quæ à vobis accipiunt, quotidie deferuntur, provenientes fructus decimationum & primitiarum nobis relinquite. ❡ Item præcepit Dominus diſcipulis ſuis, ut comederent & biberent ea, quæ apud auditores ſuos erant, ſed non juſſit eis, & dominos de domibus ſuis ejicerent, & rebus ſuis ſpoliarent. Non facilè invenietis, qui tales hoſpites libenter ſuſcipiant. Mus in pera, ignis in ſinu, ſerpens in gremio malè ſuos remunerant hoſpites. Unde in proverbiis dicitur. [Qui a ſerpentem in ſinu ſuo nutrit, percutietur ab eo.] Tales inveniatis vobis hoſpites, quales nobis eſſe vultis. Non ſufficit vobis edere & bibere quæ in domo noſtra ſunt, dum quotidianos fructus oblationem percipitis, ex quibus victum & veſtitum habeatis: quibus cum Apoſtolo b debetis eſſe contenti: ſed non vultis, quia imitatores ejus non eſtis: ſed potius nos de domo noſtra expellere, & rebus noſtris nos penitus expoliare contenditis, dum nec etiam eorum decimationes nobis relinquere vultis. Ut autem univerſaliter omnia colligantur, cuncta, quæ pro vobis inducta ſunt, ſive de laborante agricola, ſive de eo qui ſuis ſtipendiis non militat, ad hunc articulum deferimus, ut fructum veſtri operis, quem adeò recipere contenditis, in oblationibus, & quotidianis obſequiis iſtorum recipiatis: decimationes verò eorum, quæ nobis debentur, intactas nobis relinquite: ne dum quæritis uſurpare, quod veſtrum non eſt, juſta animadverſione etiam illud cogamini amittere, quod vobis aliquo modo videbatur competere. Quòd autem hæ decimationes nullo jure vobis debeantur, facilè probamus. Dicitur enim in quodam concilio. [Si c quis laicus, vel clericus, ſive utriuſq; ſexus perſona proprietatis ſuæ loca, &c.] ſicut in eodem capitulo in cauſa monachorum notata inveniuntur. Si ergo laicus, vel clericus, vel qualibet perſona loca ſuæ proprietatis vendens, aut donans, proventum decimationum ab eccleſia, cui legitimè aſſignatus eſt, nullo modo poteſt abſtrahere; nec iſti de diœceſi ad diœceſim tranſeuntes, decimas ſuorum prædiorum, quæ intra terminos noſtræ parochiæ continentur, nobis auferre poſſunt. Quantum enim ad jus percipiendarum decimarum attinet, idem eſt poſſeſſorem de diœceſi ad diœceſim tranſire, quod poſſeſſionem de diœceſano ad diœceſanum transferre.

QVÆSTIO II.

1 gs AD hæc, decimationes iſtæ, & ſi jure vobis debentur, ut aſſeritis, tamen tricennalis objectio vobis ſilentium imponit. Omnis enim poſſeſſio tricennaria præſcriptione tollitur, vel quadragenaria (ſicut poſſeſſiones religioſarum domorum) vel centenaria, ſicut prædia ſanctæ Romanæ eccleſiæ.

C. I. ❡ Quæ triginta annis ab Epiſcopis poſſidentur, jure ab eis vindicantur.

Unde Gelaſius Papa ait Epiſcopis Siciliæ, epiſt. 2. c. 2.

FAcultates d eccleſiæ, nec non & diœceſes, ſi quæ ab aliquibus poſſidentur Epiſcopis, jure ſibi vindicent, quod tricennalis lex concluſit: quia & filiorum noſtrorum Principum ita emanavit auctoritas, ut ultra xxx. annos nulli liceat pro eo appellare, quod legum tempus excluſit.

At illi econtrà. Cujus auctoritate nobis ſilentium imponitis, ejuſdem auctoritate veſtra ora claudimus. Ait enim idem Gelaſius. [Nulla præſumptione ſtatum parochiarum, &c.] Si ergo temporalis objectio diœceſim ſemel conſtitutam divellere non poteſt, patet, quòd nec vobis patrocinabitur, ut ſtatutum parochiæ noſtræ mutantes, decimationes nobis quondam legitimè aſſignatas, vindicabili uſurpatione vobis vindicetis. ❡ Quomodo autem diſtinguendæ ſunt hæ auctoritates, in cauſa monachorum invenietur.

2 pars. Nunc autem quæritur de jure funerandi: quæ harum eccleſiarum habeat jus tumulandi iſtos. Sicut Hiero-

a Deuter. 23. b Deut. 25. c 1.Cor.9. ſed paulò aliter. d 2.Tim.2. e 1.Cor.9. f Terentius. g Luc.10. h Terentius. i Pſal.80. k 16.q.1. de decimis. l al. ſaltem patimini. m Tob.4. Matth.7. n Terentius. o Terentius.

a extr. de Iudæis, c. etſi. citatur hoc tanquam vulgare proverbium, Serpens in gremio.] b 1.Tim.6. c 16.q.1. ſi quis laicus. d 16.q.3.c.2.§. illud etiam. Anſ.l.5.c.19. Burch.l.3.cap.149. Pann.l.2.c.65. 16.q.3. licet in regulis. 16.q.4.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN